

Personlig ambition eller traditionens vanmakt.

Under tidig efterkrigstid var studentexamen, som bekant, en milstolpe i livet. Det var få förunnat att komma fram till denna status av kunskap och examination. Det var framför allt den s.k. medelklassens pojkar och flickor, vilka blev förda fram till det positiva valet att studera vidare.

Långt in på femtiotalet fanns ett val som tidigt markerade klasstillhörighet och kanske till och med intelligens. Men för de flesta fanns inget val alls.

Det var vid denna tid då välfärdssamhället tog form och utbildning krävdes. Man insåg vikten av att så många som möjligt, med teoretisk begåvning, skulle gå vidare till eftergymnasial utbildning.

Som en jämförelse och märkbart paradigmskifte, skulle också vilja tillägga, att det kunde lika gärna handla om teoretisk skolning efter genomgången, obligatorisk sjuårig folkskola. Åtminstone - 1955.

Vilka var det då som läste vidare, som det hette. Ja, inte var det kroppsarbetarnas barn, som fortsatte. Det var snarare fabrikörens, läkarens, prästens, skollärares barn, som med automatik skulle fortsätta studera. Det fanns självfallet pengar till studierna. Man visste vad man skulle läsa och man visste att det i längden var en investering.

För arbetarklassen var det ett grundläggande mål att så snart som möjligt komma i arbete dvs. ta till vara arbetslinjen. Alla teoretiska studier undanbads på det bestämdaste. För mycket läsande var inte bra; en luthersk arbetsmoral för de lägre klasserna.

I den situationen ville frisinna, sociala politiker, skapa en god skola för alla. Det var en stark socialdemokratisk ambition. Det fanns också praktiskt goda alternativ till studier, teoretiska utbildningar på Hermods och andra utbildningsinstitut, NKI - man kunde både arbeta och läsa samtidigt. Men detta låg mer på det egna initiativets nivå och krävde både disciplin och vilja.

Själv tillhörde jag det förra gänget som efter en 1-årig praktisk handelsutbildning på yrkesskolan i Jönköping ville läsa vidare. För det hände sig att jag kom till Svenska Fläktfabriken och vill ha jobb. Men det var kalla handen. Här måste man ha realexamen, sade en personalchef.

Så här efteråt kan man nog säga att de flesta personer i närings- och utbildningslivet var mer eller mindre examensfixerade. Visserligen var det bra att "harva" igenom utbildningen fram till realen, men det gjorde mig inte bättre som ung arbetssökande på marknaden i slutet av femtiotalet. Snarare var det erfarenheten från arbetslivet, som var det viktigaste: fabriken och kontoret.

När jag nu ser allt i en mer förstorad backspegel uppfattar jag med klar blick, att mina två år på arbetsgolvet i en elektrisk armaturfabrik, och några år på kontor gav grunden till en god arbetsmoral. Det blev viktigt att passa tider, ta egna initiativ, att kunna ta information och prestera.

Så frågar sig då många varför ungdomarna i Falkenberg inte söker sig vidare till universitet eller högskolor. Säkert kan man hänvisa till många, personliga faktorer, som skapar förutsättningar, ambition, drömmar, viljan att finna sig själv och ny kunskap.

Vi lever i en ny tid, där snabba lösningar är gångbara. Mycket pengar och lyxiga prylar är en självklarhet. Även under en prövande studietid har man kanske svårt att försaka, att satsa, att vilja. Pengar kan fås genom idolskap, lätta vinster och aktieklipp. Men för de flesta av oss är verkligheten en annan.

Låt oss konstatera: vilja till kunskap kommer inifrån, personliga drivkrafter och social förankring, förväntningar, ambitioner, mål.

Jag tror på den gamla kombinationen av studier och arbete, växelvis eller parallellt. Den eftergymnasiala utbildningen passar den kategori av studerande som kan ta egna initiativ, fjärran klassrummets, många gånger studiehämmande atmosfär. Därför: alternativa skolformer och flexibla studievägar!

Så kasta loss från den hämmande traditionen. Skapa en ny värld, där drömmar kan förverkligas. Och där Du som människa känner den meningsfulla och livslånga föreningen mellan hjärna och hjärta!

Hans-Evert Renérius